

Hodnotenie samosprávnych opatrení (HSO) za júl - september 2013

V rámci projektu Hodnotenie samosprávnych opatrení (HSO), ktorý od roku 2009 realizuje Centrum pre hospodársky rozvoj (CPHR) v nadväznosti na projekt INEKO HESO-Regióny, sa štvrťročne vyjadrujú analytici (medzi nimi i analytik Konzervatívneho inštitútu M. R. Štefánika (KI) Dušan Sloboda), zástupcovia akademickej obce, samosprávy a mimovládnych organizácií k navrhovaným a realizovaným opatreniam samosprávnych inštitúcií na úrovni obcí, miest i krajov.

[Poradie hodnotených opatrení za obdobie júl - september 2013, vrátane komentárov hodnotiteľov, nájdete vo formáte PDF tu.](#) [1]

Komentáre analytika KI Dušana Slobodu k vybraným hodnoteným opatreniam:

[Banskobystrická župa kúpila starú železničnú trať, prebuduje ju na cyklotrasu](#) [2]

Premena nevyužívaných železničných tratí na cyklistické chodníky predstavuje model, ktorý sa osvedčil a úspešne sa realizuje v rôznych krajinách Európy a USA už desaťročia, teda z tohto pohľadu sa zámer samosprávy javí v poriadku. Otázne ale je, či tento typ projektu je naozaj prioritný z pohľadu potrieb obyvateľov regiónov Rimavskej Soboty a Poltáru, ktoré dlhodobo patria medzi okresy s najvyššou mierou nezamestnanosti na Slovensku.

Masívny prílev eurofondov a spôsob ich manažovania na úrovni centrálnej vlády na Slovensku spôsobil, že samosprávy neraz stratili cit pre riešenie skutočne podstatných problémov v území a zúfalo sa snažia hlava-nehlava získať financovanie na akýkoľvek projekt z eurofondov. Svoje maslo na hlave majú i vlády, ktoré o prerozdeľovaní eurofondov do infraštruktúry a verejných služieb opomínaných regiónov typu Rimavskej Soboty a Poltára viac rozprávajú, než robia.

[Nitra kúpila medicínske prístroje, ktoré nevie využiť](#) [3]

Ide o prípad, ktorý opätovne potvrdzuje rozdiel medzi tým, ako sa k spravovaniu zdrojov pristupuje v súkromnej sfére a vo verejnej sfére. Niežeby sa v súkromnom sektore nediali chyby, avšak ak k zlým rozhodnutiam dôjde, zodpovednosť za ne má svoju cenu a nositeľa, ktorý za ne platí. Kým sa adresná zodpovednosť nezačne dôsledne aplikovať i vo verejnom sektore, dovtedy budeme svedkami „neznesiteľnej ľahkosti“ mrhania verejnými zdrojmi. Tu v menšom, tam vo väčšom.

[V Trnave odklonili kamióny do hustejšie obývanej časti mesta](#) [4]

To, či samospráva zvolila najlepšie možné dočasné riešenie, musia posúdiť znalci miestnych pomerov. Je však zarážajúce, že o tejto zmene vopred nekomunikovala s občanmi, ktorých sa bytostne týka. Šlo zo strany mesta naozaj aj o kalkul typu „ľudia zo sídliska nebudú spisovať petície, problém zomkne ulicu, nie sídlisko“? Občania sídliska majú vo svojich rukách viacero nástrojov, ako sa snažiť predošlé rozhodnutie mesta, ktoré s nimi prerokované nebolo, zvrátiť ex post. Či už je to petícia, podnety na príslušné orgány verejnej správy (napr. ohľadom hluku) alebo nie tak vzdialené komunálne voľby.

[Pucov šetrí súčasne životné prostredie aj peniaze z rozpočtu](#) [5]

Žetóny sú formou uplatňovania tzv. množstvového zberu odpadov, ktorý v sebe nesie podľa odborníkov i dve podstatné nevýhody. Po prvé, ľudia majú tendenciu stláčať odpad do smetného koša „na doraz“, čo má negatívne efekty na zaťaženie odvozového vozidla. Sťažuje sa tým i prípadné dotried'ovanie komunálneho odpadu, ktoré by mohlo byť v blízkej budúcnosti nosným spôsobom nakladania s odpadmi na Slovensku. Po druhé – čo je väčší problém – ľudia majú po zavedení tohto systému tendenciu zbavovať sa odpadu inak, napríklad spaľovaním v záhrade. Úspora na nákladoch na odvoz odpadov je pozitívna, ale celá pravda o výhodnosti zavedeného systému sa odhalí až po vyhodnotení, či sa oproti minulosti zásadne neznížila hmotnosť produkovaného komunálneho odpadu na obyvateľa. Ak znížila, potom je to signál, že občania spaľujú časť odpadu na záhrade alebo ho vyhadzujú na čiernych skládkach. Pucov zatiaľ deklaruje, že pokles množstva odpadu nenastal a zmienené negatívum sa ho netýka.

Treba tiež oceniť, že sa samospráva snaží sama získať zdroje na rozšírenie kapacít pri zbere odpadov (cieľ zakúpiť ďalšie osobitné koše na plasty za úsporu zrealizovanú na odvoze odpadov) a nečaká, kedy jej nejaké financie pridelia z Recyklačného fondu či iných externých zdrojov a fondov.

[Prakovce si kvôli eliminácii záplav prenajali potok](#) [6]

Na Slovensku sme za ostatné roky boli svedkami mnohých prípadov, kedy eurofondy nezmyselne „odplávali dole vodou.“ A hoci Prakovce vrazili eurofondy do vody doslova, zdá sa, že ide o iný príbeh. Aj keď sa rozhodnutie samosprávy vziať si za jedno euro do dlhodobého prenájmu oblasť s korytom miestneho potoka s cieľom investovať do jeho regulácie zdá ako inovatívne riešenie, ide v podstate len o použitie zdravého sedliackeho rozumu, aké sa už, bohužiaľ, v dnešnej normatívnej dobe len tak nevidí. Treba veriť, že si samospráva poradí i s údržbou zregulovaného potoka. Zradnosť projektov realizovaných z eurofondov spočíva i v tom, že sa pri nich neraz nemyslí na to, či sa na ich udržateľnosť či údržbu nájdú v budúcnosti vlastné zdroje.

[Starosta Barce nevie po slovensky, prekážku v tom nevidí](#) [7]

Platí, že voliči svojou voľbou dávajú mandát starostovi. Ak starosta zastupuje v úrade občanov obce, v ktorej podľa štatistik dominujú občania maďarskej a rómskej národnosti hovoriaci po maďarsky, z miestneho pohľadu sa nemusí javiť ako problém, že starosta neovláda slovenčinu a po slovensky sa dohovoria len s pomocou tlmočenia iných. Starosta však nezastupuje občanov len v styku s nimi samotnými, ale i s úradmi a tretími osobami. Ťažko si predstaviť, ako sa môže starosta obce ako jej štatutár podpisovať pod zmluvy, ktoré síce v jej mene uzatvára, no pri ich porozumení sa musí v dobrej viere spoliehať na iné osoby. Otázna tak ostáva i samotná platnosť zmlúv, ktoré uzatvárala osoba, ktorá im neporozumela, a to už problém predstavuje.

[Stará Ľubovňa rozhodla čerpať úver, konkurenčnú ponuku nezisťovala](#) [8]

Ak odhliadneme od zažitej skúsenosti, že verejné obstarávanie je na Slovensku často synonymom pre legalizovanie tunelovania verejných zdrojov, platí, že ide o proces, prostredníctvom ktorého by subjekt verejnej správy kupujúci tovary alebo služby mal v zmysle legislatívy o verejnom obstarávaní posudzovať viaceré ponuky s cieľom vybrať čo najlepšieho adepta na dodanie požadovaného tovaru či služby z hľadiska ceny a kvality. Podobné princípy čo i len teoreticky však absentujú v legislatíve v prípade výberu úverov.

Napriek tomu, že by podobne malo platiť, že ak si samospráva vyberá úver, mala by sa snažiť vybrať si na bankovom trhu s úvermi čo najlepšie podmienky, nemá takú povinnosť a málokedy sa tak oficiálne deje. Prípady Staréj Ľubovne je z tohto pohľadu len jeden z mnohých. Absolútne neprijateľná je však argumentácia primátora, ktorý zdôvodňuje výber banky tým, že mestu „dáva cez svoju nadáciu detské ihrisko.“

Ak sa občan alebo firma rozhoduje o tom, že si vezme úver, ťažko si predstaviť, že by také rozhodnutie padlo bez toho, aby došlo k porovnávaniu viacerých ponúk s cieľom vybrať tú najvhodnejšiu. Samospráva, ktorá sa nespráva podobne ako občan alebo firma, len potvrdzuje, že k verejným financiám sa ľudia správajú menej zodpovedne ako k svojim vlastným. Ak nie je zákonná povinnosť správať sa vo verejnej správe podľa zdravého rozumu, správame

sa ľahkovážne ako idioti?

[V Košiciach svietili týždne lampy aj cez deň, aby striekali fontány](#) [9]

Bodaj by z projektu Európskeho hlavného mesta kultúry vyskakovali len také úsmev vyvolávajúce drobnosti. Zdá sa, akoby Košice opakovane priťahovali megalomanov a ich projekty. Ved' fontána s denným osvetlením len nadväzuje na hrajúcu fontánu s reprodukovanou hudbou ako súčasť pečate obdobia primátorovania Rudolfa Schustera, za ktorého éry sa mesto takmer sebazničujúco zadlžilo kvôli megalomanským projektom rekonštrukcie centra mesta.

[Púchov plánuje v budúcom roku uhradiť za obyvateľov daň z nehnuteľnosti](#) [10]

Púchov patrí medzi tie slovenské mestá, ktoré vyrubujú svojim obyvateľom daň z nehnuteľností v nadpriemernej výške. A ako vyplýva z porovnaní Podnikateľskej aliancie Slovenska, podnikateľ, ktorý na svoje podnikanie potrebuje pozemok s rozlohou 1500 m² a výrobnú halu s rozlohou 1000 m² by za tieto nehnuteľnosti v roku 2013 zaplatil najvyššiu daň v Púchove (6.449 €), čo je dokonca viac než v Bratislave – Starom Meste (5.125 €), teda v centre hlavného mesta. Je zjavné, že nielen občanom, ale i podnikateľom mesta Púchov by prospelo, ak by samospráva pri určovaní sadzby daní z nehnuteľností našla konečne mieru. No namiesto zníženia daní, ktoré by sa dotklo všetkých – teda i podnikateľov (zamestnávateľov) – sa mesto chce zalíškat' vo volebnom roku cielene len občanom, teda voličom. Zdá sa, že reprezentatnti mesta si chcú za peniaze voličov kúpiť ich hlasy.

Tagy: [HSO](#) [11]

[hodnotenie samosprávnych opatrení](#) [12]